

KAPellen en kruisen

nummer 63

juli 2014

STICHTING Kruisen en

KAPellen in Limburg

Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg

Swalmerstraat 100
Postbus 470
6040 AL Roermond

Telefoon
(0475) 386 747

E-mail
skkl@bisdom-roermond.nl

Website
www.kruisenenkapellenlimburg.nl

Bank
ABN-AMRO
IBAN: NL58 ABNA 05762 20 159
BIC: ABNANL2A

Doel

De stichting, verbonden met het Bisdom Roermond, is als overkoepelende organisatie sinds 1954 actief betrokken bij de zorg voor kruisen en kapellen in Limburg.

Doelstelling is het adviseren en stimuleren van lokale groeperingen en particulieren.

De stichting adviseert op het gebied van restauratie en onderhoud, alsmede bij het oprichten van kruisen en kapellen.

Kapellen en Kruisen is een uitgave van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg

Redactie
J.H. Jenniskens

Donateurs
minimaal € 25,- per jaar

Abonnementen
€ 12,50 per jaar

ISSN 1875-1644

provincie limburg

HUIS VOOR DE KUNSTEN LIMBURG

BISDOM ROERMOND

VAN DE VOORZITTER

Mooiste cadeau!

Het was een geweldig mooie dag die we op 12 april mochten beleven. In het kloosterdorp Steyl verzamelde zich een recordaantal mensen voor onze jaarlijkse contactdag. De grote zaal was tot de laatste stoel gevuld en de gidsen kregen bijna de schrik van hun leven, toen ze ontdekten hoeveel mensen ze moesten rondleiden. Maar ze deden dat uitstekend en het was een geweldige middag voor liefhebbers van religieus erfgoed. Veel dank aan de organisatoren. Ook de andere activiteiten die in het kader van het 60-jarig bestaan van onze stichting worden georganiseerd, roepen veel reacties op.

Zo is het recent verschenen wandelboekje aanleiding voor heel wat publiciteit. Dagblad de Limburg plaatste een mooi dubbelinterview met de vorige en de huidige voorzitter en publiceerde één van de twaalf wandelingen.

De KRO reisde naar Limburg af voor een radioreportage. En op L1-televisie loopt momenteel een 9-delige serie over kruisen en kapellen in Limburg, die straks ook een mooi tijdsdocument oplevert. Of het nu de contactdag betreft, de wandelingen of de tv-serie: wat steeds weer opvalt, is hoeveel mensen in Limburg bij de zorg voor kruisen en kapellen betrokken zijn. Het is werkelijk fantastisch om te zien dat honderden vrijwilligers in touw zijn om de grote en kleine monumentjes te verzorgen, te onderhouden, op te knappen of zelfs nieuwe te plaatsen.

Als dit het resultaat is van 60 jaar inspanning door de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg, dan is dit het allermooiste cadeau dat we bij ons diamanten jubileum kunnen krijgen. Dank en hulde aan alle vrijwilligers!

Matheu Bemelmans,
voorzitter

Inhoudsopgave:

Foto voorkant Mariakapel in Meijel.....	1
Van de voorzitter.....	2
Inhoudsopgave.....	2
Verschijning en inlevering voor vlg. nummer.....	2
Twaalf nieuwe wandelingen langs kruisen en kapellen in Limburg.....	3
Bissebeekse Vers.....	4
Maria terug op driesprong in Meijel.....	5
Her inzegening kapel in Venlo.....	6
Installatie en inzegening beeld in Mariakapel aan de Vilgert.....	7
Kruis Hoogveldsweg Echt.....	8
Gekruisigde Jezus zoekt zijn maker (Milsbeek).....	10
Verering H. Familie in de meimaand (Maasgouw).....	11
Herkomst 'kastkapelletjes'.....	11
Bussereinds kepelke.....	12
Kerkrade west Spoorzoekersplein.....	13
Serie over kruisen en kapellen op L1 TV.....	15
Contactdag 2014 in Steyl.....	15
OL Vrouw van Afferden.....	16
Advies over restauratie Kruisen en Kapellen.....	17
Onbekende foto's uit ons archief: wie, wat, waar, waarom en wanneer?.....	18
Aandachtsgebieden SKKL bestuur.....	19
Achterkant foto Sjtavevshuuske.....	20

Het volgende nummer verschijnt in oktober 2014.
Kopij dient 15 september bij de redactie te zijn.

Twaalf nieuwe wandelingen langs kruisen en kapellen in Limburg

'Langs de Limburgse wegen staan zo'n drieduizend kruisen, kapellen en andere religieuze monumenten. Als kersverse voorzitter van de 60-jarige Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg zocht ik naar een manier om kennis te maken met dit zogeheten 'klein religieus erfgoed'. Hoe zou dat beter kunnen dan er gewoon langs te lopen? Vandaar dat ik op pad ben gegaan om wandelroutes uit te zetten'.

Zo begint de wandelgids 'Kruisen en Kapellen, 12 rondwandelingen langs religieus erfgoed'; een handzaam boekje waarin de auteur Matheu Bemelmans de lezer bij de hand neemt voor een dozijn prachtige wandelingen. De routes zijn door hem dwars door de hele provincie uitgezet en voeren over heuvels, langs kanalen en rivieren, door bossen, over heide en door typisch Limburgse dorpen en stadjes. Zij variëren in lengte van zeven tot achttien kilometer, maar komen overeen in de fraai uitgestippelde routes door stad en land en langs een groot aantal religieuze landschapsmonumentjes.

De wandelgids is verschenen bij gelegenheid van het zestigjarig jubileum van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg. Het eerste exemplaar werd op Hemelvaartsdag 29 mei tijdens een feestelijke plechtigheid in de Abdij van Rolduc overhandigd aan Koos Swinkels, die ruim tien jaar de voorzitter van de jubilerende stichting is geweest en in 2013 terugtrad.

In het rijk geïllustreerde boekje zijn achtereenvolgens de volgende tochten opgenomen: rondje Rolduc (7 km), de dertig van Onderbanken (17 km), Sweikhuizen van Odilia naar pater Karel (12 km), de grenskruisen van Bocholtz (10 km), van Sint-Odiliënberg naar Lerop (9 km), rond de landgraaf (9 km), Beeselse kapelletjesroute (14 km), Meerssense praal (13,5 km), rond Sevenum en Kronenberg (7, 12 of 16 km), de heiligen van Haelen (7, 5 of 14 km), tussen Maas en Jeker (10 km) en stappen rond Stramproy (7, 14 of 18 km).

'Kruisen en Kapellen, 12 rondwandelingen langs religieus erfgoed' is een heldere, toegankelijke, maar vooral uitnodigende wandelgids geworden, boordevol duidelijke beschrijvingen en heel veel interessante achtergrondinformatie. Aanvullend is het voorzien van overzichtelijke kaarten. Kortom: een boekje dat erom vraagt de wandelschoenen aan te trekken. Om het met de schrijver te zeggen: *'Er valt in eigen streek nog veel te ontdekken! Ik hoop dat u als gebruiker van dit boekje dit ook zult doen en dat u aan het lopen van de routes net zoveel plezier zult beleven als ik aan uitzetten ervan'.*

En misschien gebeurt dan met de lezer/wandelaar hetzelfde als met de auteur: *'Onderweg werd ik ook geraakt door het diepe geloof van de mensen die dit religieus erfgoed hebben opgebouwd. Een kruis of een kapel richt je niet zomaar op. Achter elk object zit een verhaal. Vaak een diepmenselijk verhaal. Soms zelfs een tragedie. En telkens wist men de moed op te brengen om door te gaan, steun zoekend in het geloof. De kruisen en kapellen getuigen daarvan. Van wandelaar word je opeens voor een moment pelgrim'.*

'Kruisen en Kapellen, 12 Limburgse rondwandelingen langs religieus erfgoed', auteur Matheu Bemelmans, uitgever TIC Maastricht, ISBN 978-94-91561-25-2, 144 pagina's, verkoopprijs € 14,90. De uitgave van deze wandelgids maakt deel uit van het grensregioproject 'Onthaasten, Stilte en Bezinningsplekken in Beeld'. Het boekje is opgenomen in een succesvolle reeks wandelgidsen van uitgeverij TIC. Daarin verschenen eerder onder andere de uitgaven 'Pelgrimswandelingen in Limburg' en 'Bidden bij de bureu'.

Wiel Oehlen

Bissebeeks Vers

Kruisen, kapellen en kerken maken onderdeel uit van het mooie Limburgse land, maar zij staan ook vaak op de mooiste plekjes in het landschap. Stel dat zij konden praten!

*Het is windstil
maar toch drijven er
wolken over.*

*Zij hebben rimpels
en grijze haren,
want zij komen
van gisteren.*

*Een zwerm vogels
inspecteert de velden.*

*De wolken drijven
onverstoorbaar over
naar morgen.*

*Wiel Oehlen
(foto: Jan Jansen)*

Maria weer terug op de driesprong in Meijel

Zoals in vele Limburgse dorpen moest door diverse omstandigheden de dorpskern worden aangepast, vaak door het toenemende verkeer. De wegen waren te smal en zo moesten ook vaak huizen en ook kapellen plaats maken. Het oude dorpskarakter verdween.

In Meijel moest zo de Maria kapel op de Splitsing Dorpstraat -Kalisstraat-Molenstraat ook plaats maken voor deze ontwikkeling.

Mariabeeld

het Mariabeeld dat in de kapel al eeuwen mensen had begroet, verhuisde naar de Familie Derckx, die het als een kostbare schat beschermde. En het beeld overleefde ook de oorlog toen de Duitsers het huis van de familie plunderde. (het oude beeld staat nu in de kerk.)

2014

Op de plek waar eens de kapel stond staat nu een Wooncomplex met winkelcentrum. Maar voor de oudere bleef het de plek waar eens een de kapel stond. En zo ontstond het plan om een beeld te plaatsen tegen de gevel van het nieuwe wooncomplex. en zo konden Jan en Nellie Derckx een nieuw het beeld onthullen. Kapelaan R. Maenen zegende het beeld en zo heeft de driesprong zijn Maria weer terug. Waar het al eeuwen lang had gestaan.

Het Muurkapelletje in koper uitgevoerd is een werk van Kunstenaar Ruud van den Beele.

Ton Boots

Inzegening vernieuwd veldkruis aan de “Onderste Molen”weg in Venlo

Op zondag 27 april 2014 werd het gerestaureerde veldkruis aan de Onderste Molen “in Venlo ingezegend door Patot Theo Peeters. Na vernieling door vandalen is het kruis weer in ere hersteld, mede door de buurtbewoners en de stichting tot behoud van wegkruisen en veldkapellen in Venlo. Ook met de Gemeente Venlo werd samen gewerkt, in o.a. door een bijdrage uit het S.A.M. fonds (Stad van Actieve mensen)

Deze sfeervolle inzegening werd geleid door Pastor Theo Peeters. Hij stond stil bij het feit dat het kruis zijn volle schoonheid en eenvoud laat zien aan iedere voorbijganger, onderweg in een wereld waar grenzen tussen mensen verlegd wordt, een wereld waarin iedereen zijn eigen plek, zijn eigen thuis zoekt.

In 2012 werd het kruis door vandalen vernield. De koperen corpus werd gestolen.

Dit kruis, stond al vanaf 1901 op deze plek, een smal weggetje dat zich al grillend naar boven slingert door een bosgebied. Het kruis werd oorspronkelijk geplaatst door de Venlose missionaris Hub P.Peeters*, lid van de congregatie van het H. Kruis, met als doel geld in te zamelen voor zijn missie. Aan de voet van het kruis stond dan ook een bord met de tekst

**“O, gij allen, die hier voorbij gaat,
Gaat, overdenkt en ziet of er een smart is,
gelijk aan de mijne Offer voor de missie in Birma.”**

Pater Peeters had de grond ter geschenken gekregen van de fam Michels, eigenaar van de onderste houtmolen en de grond er om heen.

Het vernieuwde kruis is een aanwinst voor de buurtschap “Onderste en Bovenste molen”en dient Inmiddels vele persoonlijke intenties, getuige de veldboeketjes.

Fijn dat dit nu, dankzij de medewerking van de buurtbewoners, aannemer en timmerbedrijf In t Zandt, de gemeente Venlo en leden van de werkgroep stichting tot behoud van wegkapellen en veldkruisen Venlo gerealiseerd is.

*Marije van Knippenberg
secretaris stichting tot behoud en beheer
van veldkapellen en wegkruisen Venlo*

* Pater Hub P.Peeters werd geboren in Venlo 5 september 1855. Op 19 maart 1881 vertrol hij per stoomschip “Belgenland” via Antwerpen naar de Verenigde Staten. Waar hij zich in Greenbay (Wisconsin) vestigde . in GunnisonValley Grand Junction Colorado, legde hij zich toe op de landbouw en daar ook continueerde hij zijn studie voor het priesterschap. Hij kwam in aanraking met de Congregatie van het Heilig Kruis. Via Montral(Canada) ging het richting Cote der-Neiger, waar hij werd opgenomen in het novicaat van deze congregatie. Zijn priesterwijding volgde iop 15 juni 1889 in St Jerome. Amper 3 maanden later 7 september 1889, vertrok pater Peeters naar Calcutta en vandaar naar Abyab.de Venlose missionaris as de eerste, die het christendom bracht onder de boedisten en heidenen in Oost-Bengale. (Bnu Bagla Desh) Aracan en westelijk Birma Bron: even rust”veldkapellen en wegkruisen in Venlo 1993)

Installatie en inzegening beeld in Mariakapel aan de Vilgert

VELDEN - Afgelopen vrijdag 30 mei, daags na Hemelvaartsdag, is een replica van het oorspronkelijke Mariabeeld in de gelijknamige veldkapel aan de Vilgert geplaatst. Het beeld werd die dag ingezegend door eerwaarde heer pastoor J. van der Ven. De geschiedenis van de kapel gaat meer dan 200 jaar terug. In 1795 werd Velden ingelijfd door het Franse leger van Napoleon. Arcen, Lomm en Velden vielen onder de Maire de Velden. In het Scholtishuis (gesloopt in 1969) werden jonge mannen uit de drie dorpen als dienstplichtig soldaat gerekruteerd. De bezetter voerde een waar schrikbewind tegen de katholieke kerk. Kloosters werden opgeheven en leeggeroofd, priesters moesten de eed van odium (haat) afleggen tegen de koning en een acte van trouw aan de Franse grondwet tekenen. Ongehoorzame geestelijken hielden illegale kerkdiensten in huizen, schuren of houten kappen. Rebelse priesters die werden opgepakt, werden gedeporteerd naar afgelegen Franse eilandjes en sleten daar de rest van hun dagen onder erbarmelijke omstandigheden. In 1807 werd Joannes Antonius Schaetsge pastoor in Velden. Hij was een man van een onverschrokken geloof en diende, verkleed als boerenknecht met een kiel, zijn gelovigen het doopsel, de communie en het oliesel toe. Ook nam hij zo de biecht af, las hij missen voor en zegende hij huwelijken in. De kerk was verzegeld door de Franse officieren. In de kerk bevond zich ook een zilveren monstrans uit 1550. De monstrans, een meesterwerk, was geschonken door Jan Verschuren. Om te voorkomen dat deze kostbare houder van een geconsacreerde hostie verloren zou gaan voor de dorpse geloofsgemeenschap gaf pastoor Schaetsge de monstrans aan een familie die op de Vilgert woonde. Deze verborg de monstrans in de grond. Op die manier kon ook de belasting, die de Fransen op zilver hieven, worden ontdoken. In 1812 was de kerkvervolgving voorbij, maar niemand wist waar de monstrans gebleven was. Hij werd bij louter toeval, zij het beschadigd, teruggevonden in een wortelenkuil. In datzelfde jaar bouwde Petrus Vosbeek (van Medsenhof) van zelfgebakken stenen een boerderij aan de overkant van de plek waar de monstrans was gevonden. Daar bouwde hij van de overgebleven stenen een kapel. In de loop der jaren raakte de kapel in verval. In 1982/'83 bouwde Hai Gout een degelijke fundering onder de kapel en restaureerde hij het gehele gebouwtje. Er kwam een altaartje en een stolp voor het bijna 1 meter hoge houten Mariabeeld, dat uit dankbaarheid voor het terugontvangen van de monstrans door de parochie van St. Andreas was geschonken. Het beeld werd in 1970 gestolen, maar later bij een huiszoeking teruggevonden. Wel waren de staf van de Madonna en het kroontje van het Kindje Jezus verdwenen. De kroon van Maria was ernstig beschadigd.

(Geraadpleegde bron: Jacques Theelen – Veldkapellen en wegkruisen in Velden, Arcen en Lomm – 1984)

*Maria Geurts,
secretaris stichting tot behoud en beheer
van veldkapellen en wegkruisen
Arcen, Lomm en Velden*

Kruis Hoogveldsweg gerenoveerd en ingezegend

Aan de Hoogveldsweg in het buurtschap Hingen (gemeente Echt-Susteren) staat een kruis met een bijzondere ontstaansgeschiedenis.

Toen in januari 1945 de bevrijdingslegers tot Susteren waren genaderd, kwam Echt en omgeving in de frontlinie te liggen. Vele evacués uit de bedreigde regio zochten in die dagen noodgedwongen hun heil op het Hingen en St. Joost. Zo ook bij de familie Theunissen-Thomassen aan de Hoogveldsweg.

Toen de legers weer oprukten, kreeg echter ook het Hingen het zwaar te verduren en beleefde men vele bange uren. Het was in die spannende dagen, dat de weduwe "moeder" Gertruda (Truke) Theunissen-Thomassen (1878-1965) samen met haar 7 kinderen de belofte deed een kruis te zullen plaatsen, als men de oorlog zonder zwaar letsel of doden zou doorkomen. En zo geschiedde.

Kruis voor de renovatie

Nog in datzelfde jaar werd het kruis geplaatst. Momenteel is van het gezin Theunissen-Thomassen alleen nog de jongste dochter Maria Joosten-Theunissen, inmiddels 90 jaar oud, in leven.

Het monument siert dus alweer 68 jaar de Hoogveldsweg, hetgeen mede mogelijk was door de goede zorgen en belangeloze inzet van voornamelijk, in de loop van de tijd wisselende, omwonende familieleden. Dit alles heeft echter niet kunnen voorkomen dat uiteindelijk toch de tand des tijds heeft toegeslagen en een grondige renovatie noodzakelijk bleek.

Bij gebrek aan eigen middelen moest voor de financiering elders worden aangeklopt. Een inzameling onder de 29 kleinkinderen van mevr. Theunissen-Thomassen en hun tante kende een fantastisch respons. Nagenoeg iedereen stond achter het streven van de initiatiefnemers, om dit monument, waaraan de naam van de familie zo nauw is verbonden, ook voor de volgende generatie(s) te behouden. De Stichting Kruisen en Kapellen ondersteunde het project met raad en daad en leverde bovendien een financiële bijdrage. Ook de gemeente Echt-Susteren droeg via bemiddeling van de Stichting Kruisen en Kapellen haar steentje bij. Tevens waren er enkele spontane giften van sympathisanten.

Vervolgens kon met de renovatie worden gestart. De gemetselde achterwand werd schoongemaakt en gevoegd, het afdakje gerepareerd, het houten kruis vernieuwd, het corpus fraai opgeknapt, het hekwerk vervangen en het geheel van een passende bodembedekking voorzien.

Initiatiefnemers Fr. Theunissen en H. Sleuters

Eind juli 2013 konden de werkzaamheden worden afgerond. Vanwege de vakanties werd de plechtige inzegening uitgesteld tot zaterdag 26 oktober j.l.

Pastoor A.J. Mom

Dit had blijkbaar duidelijk de instemming van de voormalige stichters van het kruis vanuit het hiernamaals want het weer was die dag uitstekend. Veel familieleden, buurtbewoners en een grote afvaardiging van de Stichting Kruisen en Kapellen Echt hadden zich om 16.00 uur rond het kruis verzameld. De plechtige inzegening werd verricht door Z.E.H. Pastoor A.J. Mom van de parochie Pey. Een blazersensemble zorgde voor passende muziek en tevens voor de begeleiding van de volkszang, bestaande uit enkele liederen in Limburgs dialect. Tijdens de plechtigheid Bracht "tante" Maria Joosten-Theunissen, de enige nog in leven zijnde "mede-stichter" en dankbaar voor het feit dat het haar gegeven was bij de plechtigheid aanwezig te kunnen zijn, een bloemenhulde.

De heer Lei Theelen sprak namens de Stichting Kruisen en Kapellen zijn bewondering uit voor het verrichte werk en dankte daarvoor. Hij besloot zijn toespraak met een gedicht.

Namens de initiatiefnemers dankte dhr. Frans Theunissen allen die op enigerlei wijze hebben bijgedragen aan het welslagen van deze renovatie en tevens voor de aanwezigheid bij- en de medewerking aan deze inzegningsplechtigheid. Hij zei er trots op te zijn samen met z'n allen dit kruis weer een nieuwe toekomst te hebben kunnen geven in de hoop dat het nu en ook voor volgende generaties mag gelden als symbool voor vrede, dankbaarheid en verbondenheid, en tevens als eerbetoon aan de grootouders en ouders die het kruis stichtten.

Fr. Theunissen en L. Theelen

Blazersensemble

Bloemenhulde

Hoogveldsweg belangstellenden bij de inzegening

Gekruisigde Jezus zoekt zijn maker!

Op de R.K. Begraafplaats in Milsbeek staat een opvallende Calvarie-beeldengroep van Maria, Johannes de Doper en Christus aan het kruis. Niemand die weet wie het maakte of waar het vandaan komt.

Een inventarisatie van kunstobjecten in en rondom de Milsbeekse Parochiekerk O.L. Vrouw van Altijd-durende Bijstand gaf ook geen uitkomst.

Het grootste mysterie blijft: **Wie is de maker van deze Calvariebeeldengroep en waar komt deze vandaan?**

Het is de blikvanger van deze Begraafplaats achter de parochiekerk.

Volgens het parochie-archief is in 1936 deze Calvariebeeldengroep geplaatst, maar verdere informatie ontbreekt.

De beeldengroep is van grijs beton en de uitstraling is ingetogen en verkeert na al deze jaren nog in goede staat.

Naspeuringen in de archieven in de omgeving hebben ook niets opgeleverd. Via deze oproep hoopt men alsnog informatie te verkrijgen, of verdere doorverwijzing, wie deze Calvariebeeldengroep gemaakt heeft, of welke kunstenaar heeft deze aan de toenmalige bouw-pastoor in Milsbeek, Ludovicus Hoefnagels uit Baarlo, geschonken.

Alle informatie is welkom bij:

Chris Janssen
Plateel 21
6596 GJ Milsbeek.
Tel.0485-518439
ajanssenvanraaij@kpnmail.nl

Herkomst 'kastkapelletjes'

Recentelijk is in Roggel een zogeheten 'kastkapelletje' geplaatst en ingezegend.

Aangezien dit soort kapelletjes niet veel voorkomt in Midden-Limburg zijn we op zoek naar de herkomst van deze kapelletjes.

Wie kan ons meer vertellen over dit soort 'devotie-monumentjes'?

In Zuid-Limburg en bij onze zuiderburen België vind je regelmatig van deze Mariakastjes. Hoe wijdverspreid was deze geloofsuiting in deze regio?

Waarom vind je tegenwoordig in de gemeente Leudal en Midden-Limburg zo weinig van deze Mariakastjes? Heeft u meer informatie voor ons archief? Stuur dan een bericht naar ons contactadres:

skkl@bisdom-roermond.nl

voorbeelden
'Mariakastjes'

Verering H. Familie in de meimaand in Maasgouw

In 2009 besloot de stichting kruisen en kapellen Maasgouw om een oude traditie weer in ere te herstellen, namelijk om de wegkruisen in de meimaand te versieren met een bloemenkrans.

De meimaand is bij uitstek de maand van de verering van Maria, Jozef en Jezus.

De H. Familie kan het beste hulde worden gebracht door het kruisbeeld van hun zoon te versieren en uw gebedsintenties bij hen aan te bevelen.

In samenwerking met het Activiteitencentrum Maasbracht van de Stichting PSW heeft de Stichting Kruisen en kapellen Maasgouw de afgelopen week de diverse weg- en veldkruisen in de gemeente weer van een eigentijdse bloemenkrans voorzien.

Op dinsdag 29 april 2014 werd door een aantal medewerkers van het Activiteitencentrum in aanwezigheid van kapelaan R. Schreiber en een delegatie van de stichting kruisen en kapellen Maasgouw de eerste bloemenkrans aan het wegkruis op de hoek Broekstraat-Stationsweg, in Maasbracht-beek opgehangen.

De kapelaan bedankte iedereen die ervoor gezorgd heeft dat de veld- en wegkruisen worden aangekleed met een bloemenkrans. Hij sprak daarbij een gebed uit ter ere van het H. Hart.

Lei Peeters

Bussereinds Kepelke

Ik parkeer de auto op de kleine parkeerplaats aan de Turfheide. Die ligt ongeveer op de scheiding waar het Swalmer Schoolbroek en het Beesels broek in elkaar overgaan. Er staat een bord van het Limburgs Landschap met informatie over dit natuurgebied, compleet mét een platte grond. Ik wandel via de Eikenbroeklaan en Turfheideweg richting Bussereind. Dit gebied ken ik al vanaf mijn jeugd.

In mijn herinnering ben ik weer even, meer dan vijfenvijftig jaar, terug in de tijd. Toen kocht mijn vader hier een perceel landbouwgrond voor het kweken van ligusterplanten. De eigenaresse was een nicht van mijn moeder die als non in een klooster woonde: “Zuster Josephina”. De kloosters zagen het liefst nonnen intreden die wat meebrachten. Ook bij de bruiden van Christus werd onderscheid gemaakt tussen arm en rijk. De arme zusters deden het huishoudelijke werk, de beter gesitueerden mochten verder studeren om meestal als onderwijzeres geld voor de gemeenschap te verdienen. Zij versmaadden het slijk der aarde niet.

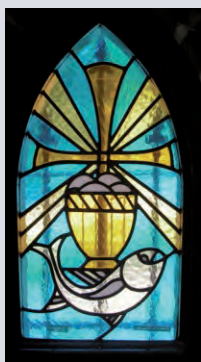
De grond in dit gebied was vrij drassig, daarom begon mijn vader met het aanleggen van een drainagesysteem. Omdat ik in

die tijd enkele maanden moest wachten om mijn militaire dienstplicht te vervullen, heb ik gedurende deze tijd hieraan meegewerkt. Er werden rijen keramische poreuze buizen onder de grond gewerkt die uitmondden in de Teutenbeek. Het overschot aan regenwater en grondwater werd hierdoor sneller afgevoerd. 's Morgens vroeg begonnen we met de werkzaamheden. Iedere dag werden we verwelkomd met een prachtig concert van de vogels in het aangrenzende struikgewas.

Deze herinneringen kwamen tijdens het eerste gedeelte van mijn wandeling spontaan bovendrijven. Intussen ben ik, in gedachten verzonken, met mijn wandeling al gevorderd tot de Turfheideweg in de schaduw van de eikenbomen aan weerszijden van de weg. In het enkele meters lager gelegen open gebied, links van mij, ligt een gebouwtje, waarschijnlijk een clublokaal van een jagersvereniging. Even verder ontdek ik in de verte al de eerste woningen van de buurtschap Bussereind. De weilanden kleuren geel door massaal bloeiende boterbloemen.

Gedeeltelijk achter een hoge boom verborgen, ontwaar ik het kepelke. Het ligt op de splitsing van de Turfheideweg en de Waterlose weg. De geschiedenis van het gebouwtje gaat terug tot het jaar 1781. Hoelang dit eerste kepelke toen hier gestaan heeft is niet bekend. In 1907 is er echter, in opdracht van de familie Nijssen, een nieuw kapelletje gebouwd dat in 1975 moest wijken bij de aanleg van een nieuwe weg. Na jaren zonder bedehuisje gingen de buurtbewoners hun kepelke missen en wisten middels de sponsoractie: “Een steen voor het Bussereinds kepelke”, geld in te zamelen voor de bouw van een nieuw. Dit Mariahuisje werd in 1992 ingezegend door pastoor Debets.

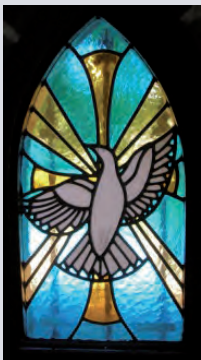
Het bedehuisje ligt in een plantsoentje, omheind door een smeedijzeren hekwerk. Via een poortje in de omheining loop ik over een keienpad naar de ingang. In de mooie getrapte voorgevel is een spitsboogvormige toegangsopening voorzien van een fraai smeedijzeren draaihek. Gelukkig is het niet op slot. Twee kleine vensters in de zijwanden zorgen samen met de deuropening voor een gedempt licht in de kapel.

De vensters zijn voorzien van prachtige glas-in-loodraampjes met Christelijke voorstellingen. Tegen de achterwand is een kleine verhoging met daarop twee natuurstenen zuilen die een altaarblad dragen. Op dit blad staan: enkele kleine beeldjes, vazen met bloemen en kandelaars met waxinelichtjes. Er boven hangt een kopie van de bekende icoon van Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand. Rechts naast het altaar staat een fraaie natuurstenen kaarsenstandaard.

Links tegen de zijwand hangt nog een ingelijste smeekbede tot Maria.

Een gecombineerd kniel-zitbank, vóór het altaar, nodigt uit tot een moment van rust en bezinning. Ik vraag me in alle rust af waarom dit soort bedehuisjes steeds meer gelovigen trekken in tegenstelling tot de kerken. Persoonlijk denk ik dat dit niet aan Christus zelf ligt maar meer aan een deel van zijn personeel op aarde.

Weer buitengekomen ontdek ik, boven in de spitsboog de sluitsteen die met de tekst: "ANNO MCMXCII", het jaartal 1992 aangeeft. In de nok van de voorgevel is een nis uitgespaard waarin een klein Mariabeeldje is geplaatst.

Na deze kleine bedevaart wandel ik met een voldaan gevoel, via de Korte Onderste weg, terug naar de parkeerplaats. Wandelend tussen akkers, weilanden en boomgaarden, ben ik in gedachten nog bezig met de mogelijkheid dat er toch meer moet zijn tussen hemel en aarde.

P.van Buggenum

Kerkrade West Spoorzoeker-Plein

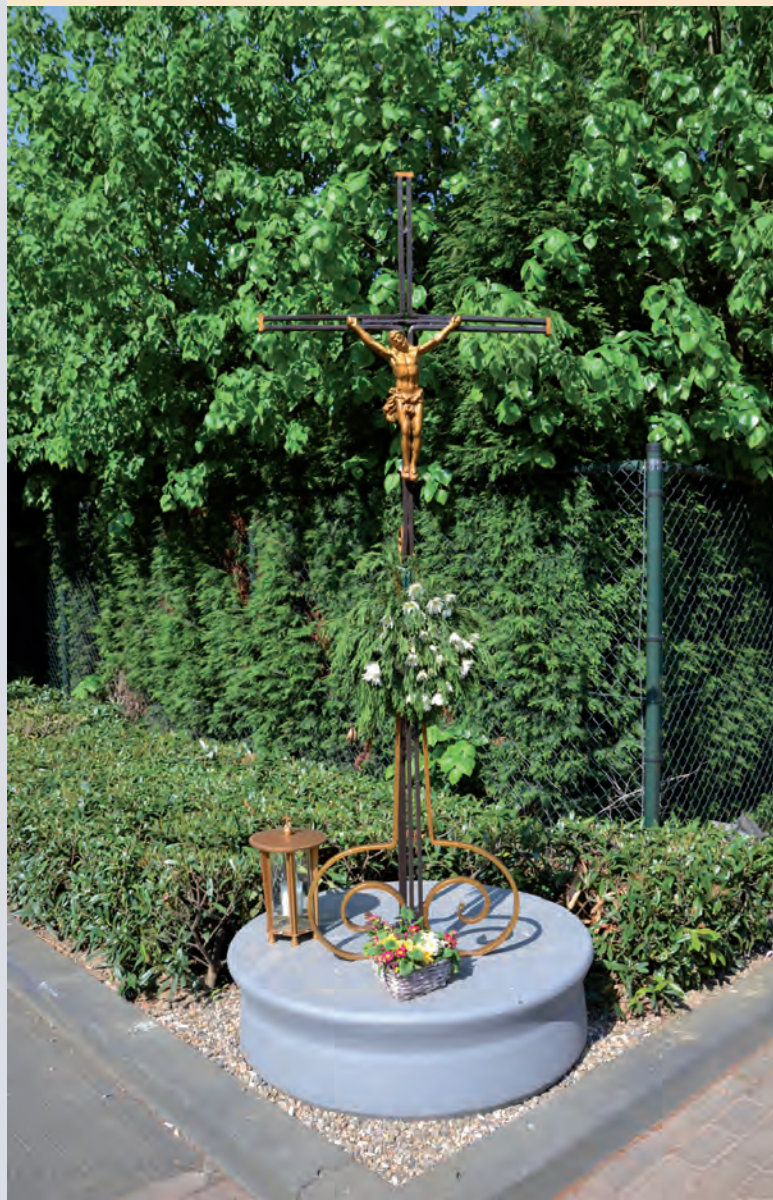
Dit smeedijzeren kruis stond tot in 1969 in de Steenstraat bij de fam. Jaspers.

In 1970 werd het hier op een oude molensteen geplaatst.

In december 2013 werd dit kruis verplaatst van de Hamstraat - Steenbergstraat naar het appartementencomplex aan de spoorzoeker te Kerkrade West.

Het is op 7 december 2013 opnieuw ingezegend.

Chris Willems

Contactdag 2014 in Steyl

Op onze jaarlijkse contactdag mochten wij ruim 80 deelnemers begroeten. Na de ontvangst met koffie en vlaai werden wij bijgepraat over het wel en wee van onze Stichting in het afgelopen jaar.

Hierna volgde een inleiding (videopresentatie) over het Missiehuis en de kloostergemeenschappen van Steyl.

Vervolgens werd de groep gesplitst in twee delen welke, onder leiding van een gids, een bezoek brachten aan klooster, kerken, tuinen en verdere terreinen van het Missiehuis.

Het was een mooie middag, hebben veel kunnen bijpraten en hebben veel monumenten van vroomheid aanschouwd.

Jos Jenniskens

Serie over kruisen en kapellen op L1 TV

Limburg telt meer dan drieduizend kruisen en kapellen. Ze staan langs de kant van de weg, in bos en veld of soms gewoon midden in stad of dorp. Bij gelegenheid van het 60-jarig jubileum van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg zendt L1 de komende weken een 9-delige tv-serie uit over kruisen en kapellen in Limburg.

Verspreid over Limburg zetten honderden vrijwilligers zich in om dit klein-religieus erfgoed te onderhouden en te koesteren. In elke aflevering staat één kruis, kapel, Lourdesgrot of beeldengroep centraal. De vrijwilligers vertellen het verhaal achter deze bijzondere monumentjes, dat deels ook hun eigen verhaal is. Waarom houden ze zich bezig met het onderhoud? Waarom richten ze zelfs nieuwe op? Waarom steken ze elke dag een kaarsje aan? Waarom plaatsen ze regelmatig verse bloemen?

In het kader van het 60-jarig bestaan van de stichting Kruisen en Kapellen is ook een nieuwe wandelgids uitgegeven met twaalf wandelingen door heel Limburg. Bij elke uitzending geeft L1 een aantal van deze wandelgidsen weg. Het boekje Kruisen en Kapellen is ook te koop in de L1 shop.

De serie Kruisen en Kapellen is vanaf zondag 15 juni negen weken lang op zondagavond te zien bij L1. De afleveringen zijn terug te bekijken via L1.nl.

Uitzendtijden:

18:20 | 19:20 | 21:20 | 22:20 | 23:20 | 00:20 uur

L1 TV is te ontvangen via kabel, webtv op L1.nl, Ziggo Digitaal kanaal 30, UPC kanaal 713, Interactieve TV KPN kanaal 508, CanalDigitaal (Familie-pakket), DVB-T en Digitenne.

De Lieve Vrouwkes van Limburg (3)

In het Heiligdomsjaar 1937 verscheen bij Uitgeversmaatschappij Ernest van Aelst te Maastricht/Vroenhoven een alleraardigst boekje "De Lieve Vrouwkes van Limburg", waarin 21 kerken en kapellen worden beschreven, waar Maria op een bijzondere wijze vereerd wordt.

Deze keer komt Onze Lieve Vrouw van Afferden aan de beurt.

In het begin der 17e eeuw, werd er te Afferden een kapel gebouwd en toegewijd aan de »Passie des Heren« en de »Zeven smarten van Maria«. Jezus en Maria's grote smarten verenigden zich hier op innige wijze, zodat het vrome landvolk hier wel diep getroffen werd door het toppunt van leed, zoals de wereld onder mensenkinderen nooit meer beleefd heeft.

Maar zoals het méér gebeurt, zo ook hier. Het arme mensenhart keert meest in droefheid tot Moeder terug.

In de loop der tijden vereerde het volk hier vooral: de Smarten van Maria, zodat onder deze titel O. L. Vrouw van Afferden vooral bekend is. Men noemde de kapel nog steeds: »De Kruiskapel der Zeven Weeën«.

Ook Afferden werd in die oude tijden niet gespaard voor oorlog en door trekkende benden. In 1673 plunderden de Fransen het gehele dorp uit en zelfs liet men de kapel niet met rust, zodat na het vertrek der legertroepen niet veel meer overbleef dan een ruïne. Onder het bestuur van Bisschop Cools werd echter in 1688 ter plaatse een nieuwe kapel gebouwd en wel door een burgemeester Joannes Linssen. Zo stond het kapelletje weer in ere en kwamen weer van heinde en ver de vrome vereerders, om Maria's voorspraak te verkrijgen. Eeuwen gingen voorbij en de stormen van tweehonderd winters haalden de kalk uit de voegen en verstrooiden de leien in snippers rondom. De bevolking wies aan, het getal vereerders groeide, de kapel werd wederom te klein, zodat in het jaar 1904 aan de oude kapel een groter zeskantig Godshuisje werd bijgebouwd onder Pastoor Berden.

En voor enige jaren, in 1938, werd hier een Broederschap opgericht van O.L.Vrouw »de Moeder van Smarten«, met weinig verplichtingen, en veel: geestelijke voordelen. Zo bloeit ook hier wederom aan de oevers der Maas een passiebloem ter ere van Jezus' en Maria's lijden.

En zoals het kunstzinnige Mariabeeld daar staat met het zwaard in het hart, met gevouwen en biddende handen, met betraande, maar vertrouwvoller blik naar boven, zo is ook dit oude beeld een treffende afspiegeling van deze tijd, die met de blik naar boven vol vertrouwen bidt, om ontferming en hulp.

En wanneer des Zondags ook hier de mensen der omgeving komen bidden in het stemmige kapelletje, om vrede en eendracht, om genezing en licht, dan verenigen ook wij ons met hun gebed: O.I. Vrouw van Afferden, Moeder van Smarten, geef ons de Vrede.

Ad Welters

Restauratie van kruisen en kapellen

Op de vele vragen die ons bereiken voor ondersteuning van de restauratie van kruisen en kapellen geeft onze penningmeester hierna een korte uitleg.

Onze stichting heeft GEEN middelen om de werkzaamheden van plaatselijke werkgroepen of stichtingen te financieren. Wel geven wij adviezen hoe zoiets kan worden aangepakt en soms bemiddelen we ook. Dat gebeurt meestal door het bestuurslid, dat voor de betreffende regio is aangewezen. Zie laatste pagina voor de bestuursleden in uw regio..

Hierna in het kort hoe zoiets meestal wordt aangepakt.

Eerst moet natuurlijk worden uitgezocht wie de eigenaar is, bijvoorbeeld een particulier, de parochie, de gemeente of een plaatselijke Stichting enz.

Vervolgens komt dan aan de orde wie het opknappen gaat regelen en/of betalen.

In dit geval kun je het beste eerst contact opnemen met de betreffende gemeente. Als het om een door de gemeente erkend monument gaat, stelt zo'n gemeente meestal snel geld beschikbaar voor restauratie.

Mogelijk is er dan ook contact nodig met de "Monumentenwacht Limburg", gevestigd aan de Wijngaard in Thorn. (www.monumentenwachtlimburg.nl)

Als het geen erkend monument is, dan zijn veel gemeenten toch bereid om een bijdrage te geven voor herstel. Veel gemeenten hebben daarvoor aparte fondsen of "potjes". De Gemeente Venlo bijvoorbeeld heeft daarvoor een zogenaamd "SAM" fonds . (Samenwerking Actieve Mensen).

Verder blijft het mogelijk zelf te zoeken naar sponsors. Vaak willen plaatselijke Woningverenigingen, banken of particulieren wel bijdragen.

Kijk in dat verband eens naar de website die uitlegt hoe vorig jaar in Reuver een nieuwe Barbarakapel werd gefinancierd. (www.kernoffenbeek.nl/projecten/herbouw-st-barbarakapel-offenbeek)

Als jullie een echte werkgroep Kruisen en Kapellen hebben, eventueel onderdeel van een Heemkundevereniging of IVN, dan is het ook mogelijk dat de gemeente die club subsidieert. Een individuele werkgroep beschikt dan over eigen middelen.

Een groep die onderdeel uitmaakt van een groter geheel, moet dan binnen dat geheel bekijken, welk deel van de subsidie hiervoor wordt gereserveerd.

Om kosten te besparen maken sommige werkgroepen ook wel gebruik van werkplaatsen voor aangepaste Arbeid (Werstrom, Licom enz) of van scholen die een beroepsopleiding hebben.

Dan zijn er bijvoorbeeld leerlingen van de afdeling bouw die worden ingezet bij metselen, timmeren, lassen, schilderen enz. Dat moet je dan zien te regelen met een school in de buurt, die bereid is zoiets aan te pakken in het kader van praktijkonderwijs.

Uiteraard kunnen leden van de plaatselijke werkgroep, buurtbewoners en andere vrijwilligers ook de handen uit de mouwen steken.

Voor beplantingen wordt vaak de hulp ingeroepen van het I.K.L.

Je ziet dat er heel wat mogelijkheden zijn.

Wim van Diepen

MONUMENTENWACHT LIMBURG

Onderhoudswijzer Kruisen en kapellen en ander klein religieus erfgoed

Stevige viergaats ringband met zestien werkbladen en diverse bijlagen over literatuur en wandel- en fietsroutes. Bevat naast achtergrondinformatie over onder meer kenmerken van kruisen en kapellen vooral praktische onderhoudsinformatie, met tips om zelf te doen en aandachtspunten bij uitbesteding. De prijs van €8,95 is inclusief kosten voor verzending.

Monumentenwacht Limburg

Bezoekadres: Wijngaard 8, Thorn

Telefoon: (0475) 56 39 99

(op werkdagen van 9.00 - 12.30 uur)

Email: info@monumentenwachtlimburg.nl

Postadres: Postbus 3519, 6017 ZG Thorn

Fax: (0475) 56 47 66

Website: <http://www.monumentenwachtlimburg.nl>

WIE, WAT, WAAR, WAAROM EN WANNEER?

De Stichting Kruisen en Kapellen Limburg heeft een groot fotoarchief, vrijwilligers inventariseren deze foto's. Veel kunnen gerubriceerd worden maar niet allemaal. Daarom plaatsen wij in elke Nieuwsbrief een tweetal foto's waarvoor wij uw hulp vragen.

Indien u informatie heeft, graag een e-mail naar: skkl@bisdom-roermond.nl

AANDACHTSGEBIEDEN BESTUURSLEDEN

Onze stichting Kruisen en Kapellen in Limburg telt 16 bestuursleden. Behalve de voorzitter hebben alle bestuursleden hun "aandachtsgebied" in portefeuille. U kunt voor vragen opmerkingen en raad terecht bij het bestuurslid dat voor uw plaats verantwoordelijk is. Stuur bij voorkeur een e-mail zodat uw vraag of opmerking goed gedocumenteerd is en vastligt.

Regio Noord-Limburg

Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Venray	Koos Swinkels	0478 58 46 31	koos.swinkels@gmail.com
Horst aan de Maas	Jos Jenniskens	077 39 82 948	josjenniskens@home.nl
Peel en Maas	Ton Boots	077 46 51 103	tonwil@home.nl
Beesel, Venlo	Wim van Diepen	077 47 51 987	wimvandiepen@home.nl

Regio Midden-Limburg

Roerdalen, Roermond	Wim Clout	0475 31 12 92	wjclout@zonnet.nl
Nederweert, Weert	Vacature		
Leudal	Jos Backbier	0475 44 03 30	jamh.backbier@hccnet.nl
Maasgouw, Echt-Susteren	Lei Peeters	0475 55 15 15	l.peeters@gemeentemaasgouw.nl

Regio Westelijke Mijnstreek

Nuth, Schinnen, Valkenburg ad Geul	Sander van Daal	06 2519 0455	sc.van.daal@gmail.com
Sittard - Geleen	Peer Boselie	046 45 82 207	Peer.Boselie@gmail.com

Regio Heuvelland

Maastricht, Meerssen	Toon Jenniskens	043 34 76 206	toon.jenniskens@ziggo.nl
Gulpen-Wittem, Voerendaal	Chris Willems	045 57 51 390	chr-willems@planet.nl
Margraten / Eijsden, Vaals	Hay van Boekhold	043 45 73 378	yahvanb@gmail.com

Regio Parkstad

Heerlen	Harrie Kuijpers	045 54 15 628	h.kuijpers@home.nl
Brunssum, Kerkrade, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld	Ed van Gelder	045 52 59 107	ed.van.gelder@online.nl

GoDs VrUCHs rIChue
Wat sChennershand
ien gronDe rIChue
H. Stephanus n. v.o.